

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Tomáš Jirsa

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Dobrovolnictví na Mistrovství světa v hokejbale v Pardubicích 2017

Tomáš Jirsa

Bakalářská práce

2018

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš Jirsa**
Osobní číslo: **H15053**
Studijní program: **B6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Název tématu: **Dobrovolnictví na Mistrovství světa v hokejbale 2017
v Pardubicích**
Zadávací katedra: **Katedra sociálních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce bude vycházet z výzkumu zrealizovaného v průběhu mistrovství světa a po jeho ukončení. Student se zaměří na otázku dobrovolnictví na vrcholné akci a celé události z pohledu dobrovolníků a organizátorů. Student bude zkoumat způsob interakce a práce dobrovolníků. Výzkum bude založen na zúčastněném pozorování. Ve výzkumu se objeví polostrukturované a strukturované rozhovory včetně metody Focus groups. Práce se bude opírat zejména o kvalitativní výzkum a zúčastněné pozorování. V práci nalezneme i kvantitativní výzkum ve formě dotazníkového šetření. Výzkum bude prováděn zejména v hale pro mistrovství světa a v centru města Pardubic během konání šampionátu a po jeho skončení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Birrell, S., M. McDonald (eds.) 2000. Reading Sport: Critical Essays on Power and Representation. Boston: Northeastern University Press.

Blanchard, K., 1995. The anthropology of sport: an introduction. Westport: Bergin & Garvey.

Jackson, S., D. Andrews (eds.) 2005. Sport, Culture and Advertising Identities, Commodities and the Politics of Representation. New York: Routledge.

Sekot, A., 2003. Sport a společnost. Brno: Paido.

Sekot, A., 2008. Sociologické problémy sportu. Praha: Grada.

Slepíčka, P., 2010. Divácká reflexe sportu. Praha: Karolinum.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Lívia Šavelková, Ph.D.**
Katedra sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2017**

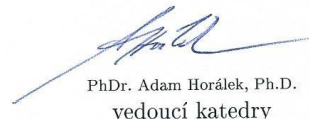
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2018**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2017

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne.....

.....

Tomáš Jirsa

NÁZEV

Dobrovolnictví na Mistrovství světa v hokejbale 2017 v Pardubicích

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá dobrovolnictvím na vrcholné sportovní akci a na jejich významu pro mistrovství světa. Primárně se věnuje interakcím mezi dobrovolníky a organizátory. Zvláštní důraz je kladen na motivaci dobrovolníků. Práce obsahuje také pohled organizátorů na práci dobrovolníků.

Hlavními výzkumnými metodami byly zúčastněné pozorování a rozhovory s informačními partnery.

KLÍČOVÁ SLOVA

Dobrovolníci, mistrovství světa, organizátoři, motivace, Pardubice

TITTLE

Volunteering in The World ballhockey championship Pardubice 2017

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with volunteering at the top sporting event and their importance for the World Championship. It primarily focuses on interactions between volunteers and organizers. Special emphasis is placed on motivating volunteers. The work also contains an insight into the work of volunteers.

The main research methods were participating observations and interviews with information partners.

KEY WORDS

Volunteers, World Championship, organizers, motivation, Pardubice

Poděkování:

Děkuji své vedoucí bakalářské práce PhDr. Lívii Šavelkové, Ph.D. za její podporu při psaní mé bakalářské práce. Dále bych chtěl tímto poděkovat všem svým informačním partnerům, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. Poděkování patří také mé rodině a přátelům, kteří jsou mou největší životní motivací.

Obsah

1. Úvod	10
2. Metodologie	12
2.1. Časové vymezení výzkumu.....	12
2.2. Kvantitativní a kvalitativní přístup.....	12
2.2.1. Zúčastněné pozorování.....	13
2.2.2. Průběh výzkumu.....	13
2.3.1. Charakteristika informátorů z řad dobrovolníků.....	17
2.3.2. Charakteristika informátorů z řad organizátorů.....	18
2.4. Etická rizika výzkumu.....	19
2.5. Sebereflexe výzkumníka.....	20
3. Mistrovství světa v hokejbale	21
3.1. Příprava mistrovství světa.....	21
3.2. Propagace.....	23
3.2.1. Finanční krize sportu.....	24
3.3. Účastníci mistrovství světa.....	26
3.4. Program mimo zápasy.....	26
3.5. Rekordní počty.....	27
3.6. Ohlasy.....	27
3.7. Česká televize.....	28
3.8. Struktura vedení mistrovství světa, rozdělení dobrovolníků.....	29
4. Dobrovolnictví	31
4.1. První kontakt.....	32
4.2. Finálový den.....	34
5. Způsob získávání dobrovolníků	36
5.1. Nabízené benefity.....	37
6. Motivace k dobrovolnictví na mistrovství světa	38
6.1. Negativní motivy.....	38
6.2. Pozitivní motivace.....	41
7. Význam dobrovolníků při pořádání šampionátu	44
7.1. Význam dobrovolníků z jejich pohledu.....	45
7.2. Pohled organizátorů na význam dobrovolníků na mistrovství.....	47
8. Závěr	49
9. Zdroje	50
10. Přílohy	52

1. Úvod

Kariéra sportovce může být dlouhá a bohatá na úspěchy, ale zároveň také krutá a krátká. Odmala jsem fandil hokejovým hvězdám, pocházím z hokejové rodiny, kde pro nás bylo nejlépe strávené odpoledne venku na hřišti s hokejkou nebo u televize, kde jsme pozorovali největší hokejové legendy doby. Bohužel, když přišel věk, kdy bych mohl hrát hokej na pardubickém zimním stadionu, začaly pro mne bolesti způsobené mnohými onemocněními. Matka se tehdy rozhodla, že mě na hokej nedá a raději se bude zajímat o mé zdraví.

Po pár letech nemoci ustoupily, ale pro mne už bylo na hokej příliš pozdě. Zkoušel jsem fotbal, který mě ale nikdy příliš nechytil, zkoušel jsem softball, který byl v Pardubicích v té době pouze v plenkách. Ve čtrnácti letech jsem narazil na alternativu hokeje a to na hokejbal. Sport, který se hraje podle podobných pravidel jako hokej, nejvýraznějším rozdílem je, že se hraje na betonu v botách s kulatým oranžovým míčkem. Hokejbal mě okamžitě chytil a už mne nepustil. Během dvou let jsem se dostal do reprezentačního týmu České republiky do dvaceti let a dostal jsem nabídku hrát ve Švýcarsku za skutečnou výplatu. V osmnácti letech pro mne tahle vidina byla skvělá a já všechny své síly napnul k tomu, abych se do Švýcarska dostal. Mé školní zájmy šly stranou a já se připravoval na své stěhování do Švýcarska. Týden před odletem jsem kývl na rozlučkový turnaj v Přelouči, kde jsem si chtěl naposledy zahrát s kluky, kteří mě dostali tak vysoko a kterým jsem vděčil za obrovskou životní šanci. Bohužel jsem se ale plně nesoustředil na hru a po ošklivém střetu s protihráčem jsem skončil v ukrutných bolestech kolena v nemocnici. Koleno mi zůstalo v nepřirozené poloze, ale stále jsem věřil, že nebude tak zle. Dostal jsem francouzské hole a letěl jsem do Švýcarska, kde na mě na letišti čekal manažer místního celku Oberville. Když mě viděl vystupovat o berlích z letadla, otočil se a odjel. Po několika telefonátech mi bylo sděleno, že

o zraněného hráče nestojí a že mohu nastoupit do letadla zpět do Prahy. Ve Švýcarsku jsem tedy strávil pouhých pár hodin a ze snu nebylo nic. Po návratu do Česka jsem na hokejbal neměl náladu.

Pravdou je, že jsem v tu dobu nechtěl dělat vůbec nic, protože mi nakonec bylo řečeno, že je mé zranění minimálně na rok a je potřeba operace. Naštěstí dopadla dobře a koleno funguje. Nicméně jsem se nikdy nedostal zpátky do bývalé formy, a tak jsem se rozhodl ukončit kariéru hokejbalisty. Sport už mě na té nejvyšší úrovni netěšil, protože jsem cítil, že jsem spíše přítěží. Začal jsem se tedy starat o chod klubu, o trénování a hlavně o přípravy na mistrovství světa v roce 2017 v Pardubicích, ke kterým jsem se dostal díky ochotě jít do velice riskantního projektu a snaze pomáhat lidem, kteří jsou na vyšších pozicích. Tahle akce pro mne byla dva roky středem pozornosti a jsem rád, že můžu říct, že se mimořádně povedla. Zdařila se však jen díky lidem, kteří se na ní podíleli a to zejména díky dobrovolníkům, kteří se řádně starali o chod celého mistrovství. Má práce je jakési poděkování právě těmto lidem, kteří nasadili svůj čas, osobní život a zdraví pro hokejbal a světový šampionát. V práci se zaměřím na tyto výzkumné otázky:

Jaký význam měli dobrovolníci pro pořádání mistrovství světa v hokejbale z vlastního pohledu a z pohledu organizátorů?

Jaké motivace měli dobrovolníci pro práci na mistrovství světa v hokejbale?

2. Metodologie

2.1. Časové vymezení výzkumu

Abych konkrétněji představil metodologii a terén, ve kterém jsem prováděl výzkum, považuji za důležité nejdříve časově vymežit, kdy byl můj výzkum prováděn. Krátký historický kontext, který se váže k pořádání mistrovství právě v mém rodném městě Pardubicích a který je v práci popsán, začíná v roce 2009, po skončení konání posledního mistrovství světa v hokejbalu na českém území. Popisuji okolnosti, které vedly k tomu, že se šampionát dostal do Pardubic. Základ mého výzkumu začíná dva roky před mistrovstvím. Stěžejní část pak během samotného mistrovství světa. Nejvíce informací, poznámek a rozhovorů jsem získal v době konání mistrovství a pár dní před vypuknutím šampionátu. To znamená v období od 28. května 2017 – 11. června 2017. Část rozhovorů jsem vedl až po skončení šampionátu na podzim 2017. Také jsem doplňoval od některých organizátorů informace ještě v průběhu února 2018. Pokud se ve výpovědích jednalo o konkrétního člověka, snažil jsem se zároveň získat i jeho úhel pohledu.

2. 2. Kvantitativní a kvalitativní přístup

V sociálních vědách existují dva základní přístupy, podle kterých můžeme zkoumat daný kulturní fenomén. V mém případě se jedná o dobrovolnickou činnost na mistrovství světa. Jedná se o přístupy kvantitativní a kvalitativní. Tyto přístupy mají své výhody a nevýhody a nedá se říct, že by jeden z nich byl výhodnější než druhý (Petrušek 1993: 128). „Kvantitativní přístup, stručně vzato, předpokládá, že fenomény sociálního světa (různé jeho aspekty, objekty, procesy atd.), které činí předmětem zkoumání, jsou svým způsobem měřitelné či minimálně nějak tříditelné, uspořádatelné. Informace o nich získává v jisté

kvantifikovatelné a co nejvíce formálně porovnatelné podobě. Pak je analyzujeme statistickými metodami se záměrem ověřit platnost představ o výskytu nějakých charakteristik zkoumaných fenoménů, případně o vzájemných vztazích těchto charakteristik, také o jejich vztazích k dalším objektům a jejich vlastnostem apod.“ (Reichel 2009: 40).

Reichel by pravděpodobně příliš nesouhlasil s Petruskem, protože popisuje kvalitativní metodu jako těsnější, důslednější, důkladnější a popisuje ji jako delší kontakt s terénem a zkoumanou skupinou. Zároveň v tomto přístupu používáme tzv. indukce, což znamená, že nejdříve posbíráme data, která teprve poté vyhodnocujeme a zpracováváme (Reichel 2009: 40-41). Osobně jsem ve své práci oba tyto přístupy zkombinoval. V práci najdeme strohé kvantitativní počty. Ve větší části práce pracuji s přístupem kvalitativním, a to zejména s metodou zúčastněného pozorování a formou polostrukturovaných, neformálních rozhovorů a metodou focus group.

2. 2. 1. Zúčastněné pozorování

Za stěžejní metodu ve své práci považuji zúčastněné pozorování, protože jsem byl po celou dobu mistrovství přítomen na zimním stadionu, kde se mistrovství konalo. Každý den jsem se stýkal s dobrovolníky a pozoroval je při jejich činnostech. Zúčastněné pozorování je definováno jako dlouhodobé, systematické a reflexivní sledování činností, které probíhají přímo v určitém terénu. Švaříček definuje pozorovatele jako účastníka a součást interakce. Aktivitu spíše jen sleduje a odlišuje se právě tím, že se snaží hledat souvislosti, zapisuje si poznámky a zkoumá jedince (Švaříček 2016: 12).

2. 2. 2. Průběh výzkumu

Nejvíce se ztotožňuji s Hendlovým pojetím průběhu výzkumu.

Pravděpodobně nejdůležitější fází výzkumu je podle Hendla úvodní navázání kontaktu (Hendl 2005: 194-195). Mojí velikou výhodou bylo, že jsem většinu dobrovolníků znal z akcí, které hokejbalový svaz pořádal v minulosti. Proto, když jsem byl v roli koordinátora a prostředníka mezi dobrovolníky a organizátory, nebylo složité navázat s nimi kontakt. Zároveň Hendl na témže místě popisuje, že je důležité si vybrat informátory, kteří jsou členy přímo zkoumané skupiny a mají skvělou znalost daného prostředí a skupiny (Hendl 2005: 195). Nemohl jsem si vybrat informátory, kteří mají největší znalost skupiny, protože se skupina dobrovolníků vytvořila až těsně před vrcholnou akcí, ale vybral jsem si informátory, kteří se mi zdáli jako vedoucí skupinek, které se v průběhu mistrovství vytvořily. Zároveň jsem si vybíral dobrovolníky, kteří mají dobré komunikační schopnosti.

Jak jsem již zmínil, některé dobrovolníky jsem znal z dřívějších akcí, proto jsem si mohl vytipovat předem, koho bych mohl využít jako informátora. Přesto jsem byl v průběhu šampionátu překvapen, jak si někteří své komunikační schopnosti vylepšili. K tomu všemu jsem si také dával pozor na to, kdo s kým bydlí na hotelu. To bylo další kritérium, podle kterého jsem si informátory vybíral. Dobrovolníci, kteří nebyli z Pardubic, bydleli ve třech různých hotelech v Pardubicích a Rozhovicích, které jim hokejbalový svaz zajistil a zaplatil. Dobrovolníci z Pardubic docházeli večer do vlastních bytů. Posledním kritériem, podle kterého jsem vybíral informátory, bylo zajištění dobrovolníků z různých stanovišť (Ticketing¹, fanzóna² a další). Informátorů z řad dobrovolníků jsem si vybral osm a popíšu je níže. Z organizátorů jsem si vybral tři, se kterými jsem dělal rozhovory a pozoroval jejich přístup k dobrovolníkům. Hendl dále varuje, že získaná data od informátorů mohou být zkreslená subjektivním názorem, o který se v práci ale v podstatě zajímám (Hendl 2005: 194-195).

¹ Ticketing – prostor, ve kterém dobrovolníci prodávali vstupenky návštěvníkům.

² Fanzóna – místo, které bylo vyhrazeno zejména pro fanoušky s velkým počtem stánků s občerstvením a malá hřiště.

Druhou fází je takzvané pozorování. To lze podle Hendla rozdělit do tří typů, ze kterých jsem si pro bakalářskou práci vybral to nejpřesnější, což je pozorování popisné. Jeho cílem je zmapování prostředí, lidí a událostí (Hendl 2005: 195). Mou závěrečnou zprávou, která je jakýmsi výstupem pozorování, je právě tato bakalářská práce.

Třetí fází v Hendlově pojetí výzkumu je záznam. Záznamem rozumíme shrnutí všech poznatků, které jsme načerpali během druhé fáze – během pozorování. Asi nejrozšířenější metodou jsou terénní poznámky, které by měly obsahovat vše, co výzkumník viděl, slyšel a také co ho při pozorování napadlo. Zároveň se poznámky dělí na dva typy. Prvním typem jsou poznámky popisné, kterými popisujeme prostředí, lidi a jejich konkrétní činnost, kterou vidíme a vnímáme. Druhý typ jsou tzv. reflektující poznámky. Z názvu vyplývá, že se jedná o poznámky, které dokreslují a reflektují činnosti, které vidíme. Většinou se jedná o vlastní úvahy výzkumníka o pozorovaných lidech a činnostech (Hendl 2005: 197). Dle mého jsou reflektující poznámky a jejich správné uchopení a interpretace složitější.

Čtvrtou fází Hendl popisuje jako rozloučení (Hendl 2005: 197). Rozloučení s dobrovolníky proběhlo až před Vánocemi v roce 2017, kde organizátoři naposledy poděkovali všem dobrovolníkům, kteří se zúčastnili neformálního posezení na bowlingu. Na bowlingu jsem osobně poděkoval všem, kteří mi pomohli s mým výzkumem, zejména svým informátorům a organizátorům. Ti, kteří se bowlingu nezúčastnili, dostali písemné poděkování ve formě diplomu poštou.

2. 3. Rozhovory

Velkou součástí výzkumu a bakalářské práce jsou rozhovory. Skupiny, se kterými jsem během šampionátu tvořil rozhovory každý druhý večer, jsem rozdělil na dvě. První skupinou jsou rozhovory s dobrovolníky. Znovu musím upozornit, že jsem

s dobrovolníky byl z organizátorů v kontaktu nejvíce já. Většinu rozhovorů jsem získal během mistrovství světa. Každý druhý večer jsem s osmi vybranými informátory konzultoval svoje poznámky z předchozích dní a snažil jsem se je obohatit o jejich názory a pohledy na danou problematiku.

Některé rozhovory byly vedeny neformálně, často jsem svými otázkami reagoval na konkrétní situace ihned a zapisoval jsem si jejich pohled na danou situaci. Většina rozhovorů ale probíhala polostrukturovaně, kdy jsem měl předem připravené otázky, na které jsem se ptal a dostával na ně od respondentů odpovědi. Většinu rozhovorů jsem si zaznamenával do notebooku, který jsem po celou dobu mistrovství nosil s sebou. S každým z osmi vybraných dobrovolníků jsem osobně mluvil po dobu mistrovství minimálně třikrát a všem bylo více než osmnáct let. Věděli, že informace od nich použiji při tvorbě práce, která bude zaměřena na téma dobrovolnictví na mistrovství. Všem jsem také, aniž by to po mně vyžadovali, slíbil, že změním jejich jména, aby nedošlo k jakémukoli poškození jejich pověsti, i když bych to právě u tohoto tématu nepředpokládal. Několikrát jsem vyzkoušel i metodu Focus Groups. Hendl popisuje, že v této metodě dochází ke snížení stresu, informátoři se uvolní a poučí víc, než by se stalo, kdyby byli samotní. Zároveň ale Hendl zmiňuje, že aby tato metoda byla úspěšná a fungující, musí být diskuze správně vedena (Hendl 2008: 182).

Druhou skupinou pro moje rozhovory byli informátoři z řad organizátorů. Jejich počet nebyl tak vysoký a záměrně jsem si vybral ty, které jsem znal z let předchozích. Všem třem je přes třicet let, pro hokejbal pracují už poměrně dlouhou dobu a jejich jména jsou nezměněna, protože se shodli na tom, že informace, které mi dají, je nemohou žádným způsobem poškodit. Dva jsou z Pardubic a jeden ze Sudoměřic. Vždy jsem s nimi mluvil jednotlivě, protože během mistrovství nebyl čas, abychom se sešli všichni najednou. Pouze jednou jsem s informátory organizátory a Olgou vyzkoušel metodu focus group a dopadla velmi dobře. Z velké části byla příčinou už uvolněná atmosféra, protože bylo mistrovství světa za námi, ale

také jsem si mnohem lépe připravil otázky a zajistil jsem lepší prostředí pro konverzaci. Setkali jsme se u jednoho ze stánků ve fanzóně nad sklenicí studeného piva, které jsem zaplatil jako poděkování za pomoc při tvorbě bakalářské práce. Informace, které jsem z metody focus group u obou skupin získal, jsou v práci použité ve formě citací. V práci nerozlišuji, jestli citace pochází z metody focus group, nebo ze soukromých rozhovorů.

2. 3. 1. Charakteristika informátorů z řad dobrovolníků

Nikola (22 let) - Nejdůležitější dobrovolník a informátor pro můj výzkum. Často se mi přihodilo, že za mnou sama přišla s nějakým postřehem nebo situací, na kterou bych se podle jejích slov měl jít podívat. Slíbil jsem jí, že ji výzkum dám přečíst. Nikola pochází z Pardubic. Většinou byla na ticketingu.

David (18 let) – Kluk menšího věku ale s obrovským srdcem a skvělou angličtinou. Nebyla na něho za celou dobu jediná stížnost a byl mi velmi nápomocen v akreditační místnosti. Je z Prahy a studuje. Bydlel na hotelu v Pardubicích.

Romana (23 let) – Řidička. Odvážela dobrovolníky na hotel, někdy dokonce i do nemocnice, když došlo k nějakému úrazu. Usměvavá dívka, kterou jsem si jako informátorku vybral, protože v autě cestou na hotel dobrovolníci probírali uplynulý den bez rozpaků. Romana byla z Hradce Králové.

Ivana (18 let) – Dívka, která se k nám připojila až třetí den mistrovství. Jako informátorku jsem si ji vybral jednoduše pro její vzhled, kterým prozařovala celé mistrovství a většina chlapců jí toho mnoho pověděla. Byla pro mě velmi důležitou informátorkou. Ivana je ze Sudoměřic a většinou pracovala na ticketingu ze stejných důvodů, z jakých jsem si ji vybral jako informátorku.

Lukáš (25 let) – Lukáš byl většinu času ve fanzóně, kde pomáhal organizovat turnaje pro školy, dělal rozhodčího, naváděl lidi, kteří nevěděli, kudy se dostanou do haly. Bydlel na hotelu v Rozhovicích, kde bydlela velká část dobrovolníků a kde to dle slov informátorů po nocích poměrně žilo. Lukáš je z Plzně.

Tomáš (19 let) – Tomášova práce byla na boxech časoměřičů. Staral se o hudbu, zápisy o utkání, časomíru a vedl dobrovolníky, kteří také pracovali v boxu časoměřičů. Přebíhal z malé haly do velké, protože často probíhaly zápasy současně v obou halách. Tomáš je také z Plzně.

Dan (23 let) – Byl s Tomášem v boxech časoměřičů, kde se staral o bezproblémový chod zápasů. Zároveň hlásil v rozhlase vyloučení, góly a další doprovodné informace pro diváky.

Veronika (24 let) – ráda se procházela v obleku maskota po městě, umí výborně německy, anglicky a španělsky a často pomáhala teamhostům v jejich práci. Je z Českých Budějovic, ale jezdí do Pardubic do školy, takže se stále často vídáme.

2. 3. 2. Charakteristika informátorů z řad organizátorů

Martin – předseda Českomoravského svazu hokejbalu, nejdůležitější člověk mistrovství světa, který se staral především o finanční stránku šampionátu, program a komunikaci s ISBHF (International Street & BallHockeyFederation), což je mezinárodní hokejbalová federace, která sdružuje hokejbalové svazy zemí, které se zúčastnily mistrovství světa. Martin je z Pardubic, původně působil jako hráč, poté se věnoval trénování mládežnických reprezentací. Momentálně opustil Východočeský hokejbalový region a předsedá celému Českomoravskému hokejbalovému svazu.

Patrik – policista, který je obrovským hokejbalovým nadšencem. Hokejbal v mládí hrál, ale postupně se přeorientoval na pozici rozhodčího. Vedl komisi rozhodčích, momentálně vede po Martinovi Východočeský hokejbalový region. Na mistrovství fungoval jako koordinátor všeho, co se týkalo mě, dobrovolníků, team hostů a věcí mimo hokejbalová hřiště. Byl mezičlánkem mezi mnou a tím nejužším vedením.

Roman – Roman je z Mladé Boleslavi a celou dobu mistrovství světa strávil ve fanzóně, kde zajišťoval všechny doprovodné akce a turnaje.

2. 4. Etická rizika výzkumu

Celé mistrovství jsem pracoval pod předsedou Českomoravského svazu hokejbalu. Vše, co je v práci popsáno, je konzultováno právě s ním, aby nedošlo k jakémukoli poškození kohokoli z hokejbalového svazu, žádného člověka, který se podílel na mistrovství. Zároveň je vše konzultováno tak, abych nepoškodil hokejbal jako celek a sport.

Všechna jména dobrovolníků jsou pozměněna, aby nedošlo k poškození jejich pověsti. Jména organizátorů jsou nezměněna. Organizátoři a lidé z hokejbalového svazu mi dali svolení, abych jejich jména uváděl celá. Dobrovolníkům jsem ještě před zahájením mistrovství řekl, že o jejich počínání na šampionátu budu psát práci, a že mi, věřím, budou nápomocni při její tvorbě. Dobrovolníci nevěděli, koho jsem si vybral jako své informátory. Samotným informátorům jsem doporučil, aby se o tom nezmiňovali, aby nebyli jakýmkoli způsobem vyloučeni z kolektivu.

Během celého výzkumu jsem se snažil dát prostor pro vyjádření všem stranám daného problému. Ne vždy se mi však podařilo získat vyjádření obou stran.

Celou práci jsem se snažil psát způsobem, který by neporušil *Etický kodex České asociace pro sociální antropologii*.

2. 5. Sebereflexe výzkumníka

Pokud mám dodržet současně oborově požadovanou sebereflexi, což je „snaha o vytvoření prostoru pro pohled ‚druhých‘ a jeho zachycení“ (Stöckelová a Abu Ghosh 2013: 20), uvádím, že se v hokejbalové komunitě pohybuji prakticky celý dosavadní život a sport se pro mě stal životním stylem, rozumím většině pojmů, které se ve sportovní terminologii vyskytují. Zároveň spoustu z těchto pojmů považuji za jednoznačné a nepovažuji za nutné je vysvětlit. Práci ale s vysokou pravděpodobností budou číst i lidé, které sport tolik nezajímá a pojmům jako je trestná lavice, box časoměřičů, rozhodčí a mnoho dalších, nerozumí. Bohužel se v práci nemohu věnovat každému slovu zvlášť, a tak se ji tedy budu snažit psát způsobem, aby si ji mohli přečíst i „sportem nepolíbení“ čtenáři, které bude zajímat například popis dobrovolníků.

Další důležitou částí vlastní sebereflexe je uvědomění si mé pozice insidera ve skupině. Většinu z dobrovolníků znám osobně z let minulých, a terén, ve kterém se budu pohybovat (pardubický hokejový stadión a hokejbalový kolektiv), znám velmi dobře. Jediné, co se pro mě zásadně mění, je význam a velikost celé akce, která daleko přesáhla vše, co jsem ve svém dosavadním životě zažil a na čem jsem se podílel.

Jakožto insider je pro mě jednodušší komunikace s lidmi, pohyb po terénu a sběr dat. Nicméně si uvědomuji, že jako mi jako insiderovi chybí pohled někoho, kdo stojí mimo dění na šampionátu a může mi při pozorování uniknout zajímavá a důležitá informace a jiný pohled na danou problematiku.

3. Mistrovství světa v hokejbale

Mistrovství světa v hokejbale v Pardubicích bylo prozatím největším šampionátem, který se v hokejbale konal. Už v roce 2015, kdy se Pardubice ucházely o pořádání mistrovství světa, vyhlásily, že se bude jednat o největší sportovní událost v zemi a pokusí se atakovat všechny rekordy, které mělo do té doby nejúspěšnější mistrovství světa ve Švýcarském Zugu. Pravděpodobně nikdo z tehdejších činovníků však netušil, jak náročná a trnitá cesta k tomuto cíli povede a kolik lidí nakonec bude nutno do dění šampionátu zapojit.

3. 1. Příprava mistrovství světa

Mistrovství se začalo připravovat v podstatě v den, kdy se rozhodlo o jeho místě konání. Dostal jsem SMS zprávu ze švýcarského Zugu, kde probíhalo hokejbalové mistrovství světa 2015, od tehdejšího předsedy svazu se slovy: „Pardubice jsou naše!“. Důležité je ale vysvětlit, že k tomu, aby Česká republika mohla hostit Mistrovství světa v hokejbale v roce 2017, bylo potřeba vydláždít cestu dávno předtím. Hokejbal ušel v Česku od roku 2009, kdy se konalo mistrovství světa v Plzni, dlouhou cestu. Obrovský podíl má bývalý předseda hokejbalového svazu Josef Kozel, který se zasloužil o mnohem lepší financování sportu, o vylepšení jeho image a hlavně o to, aby se hokejbal stal členem Českomoravské unie sportu. Hokejbalu toto členství přineslo obrovské peníze (rozpočet svazu se za tři roky zvýšil z dvou milionů korun na dvanáct milionů) a možnost dostat se ke sponzorům, ke kterým by se jako „amatérský“ sport nikdy nemohl dostat.

Josef Kozel byl první předseda svazu z regionu Čechy-východ, který vládl hokejbalovému svazu od roku 2010 až do roku 2016, kdy byl nucen odstoupit za nejasných okolností. Josef Kozel zajistil hokejbalu mnoho sponzorů, zvedl úroveň extraligové soutěže, zvýšil kvalitu rozhodčích a trenérů mládeže, zajistil, že mistrovství světa 2017 bude

v Pardubicích. Pro spoustu lidí z hokejbalového prostředí však zůstane v mysli jako člověk, který couvl tlaku regionu Střed, který se jako samozvané centrum a srdce hokejbalu v Česku snažil dostat k financím, které pan Kozel pro hokejbal získal. Pražané z hokejbalové prostředí tvrdili, že pan Kozel nelegálním způsobem nakládá s penězi určenými pro sport a není schopen zajistit úspěšný chod připravovaného Mistrovství světa v Pardubicích 2017. Žádná z těchto teorií se nepotvrdila, Josef Kozel však byl nucen odstoupit a přenechat místo svému nástupci.

Na pozici se hlásilo mnoho kandidátů zejména z regionu Střed. Post předsedy svazu nakonec získal Mgr. Martin Komárek opět z Regionu Čechy-východ, kterého jsem poznal v roce 2011 jako skvělého, vtipného, inteligentního, leč podle názorů některých hokejbalových hráčů a činovníků, kontroverzního člověka. Od jeho nástupu do funkce bylo jasné, že pan Komárek zvládne tlak regionu Střed a půjde si svou cestou.

V roce 2016, po rezignaci pana Kozla, se tedy muselo začít s přípravami mistrovství znovu od začátku, v podstatě jediné, co zůstalo, bylo datum pořádání – 1. 6. 2017 – 10. 6. 2017. Martin Komárek všem představil svůj obrovský a velmi ambiciózní projekt, kterému rok před úvodním buly věřil jen málokdo. Celkové náklady na mistrovství světa měly být okolo dvanácti milionů korun, což byla neuvěřitelná částka, kterou si nikdo z nás neuměl představit. Nicméně se všichni, zejména region Východ, semkli a utvořili jednotku, která se snažila, aby dva týdny před začátkem šampionátu bylo vše zařízeno a připraveno. Nejdůležitější práci vykonal sám pan Komárek, který po dlouhých diskuzích na Ministerstvu školství a tělovýchovy vyjednal dotaci na mistrovství světa ve výši třech milionů korun. Jednání byla podle jeho slov velmi zdlouhavá a vyčerpávající. Milion korun mistrovství poskytl i Pardubický kraj, pro který byla akce obrovskou reklamou. Pardubice mají přívlastek „Město sportu“, které získaly díky vynikajícímu hokeji, motocyklovému závodu Zlatá helma

a dostihovému závodu Velká Pardubická. na radnici i na kraji si uvědomují, že pokud si tento statut chtějí udržet, musí i do ostatních menších sportů vkládat nemalé finanční prostředky.

Pro mistrovství světa se dále sháněli sponzoři z řad mnoha firem. Nešlo vždy jen o finanční sponzoring, ale jednalo se také o občerstvení, doprovodný program a další. Bylo nutné zajistit zdravotní službu, zajistit hotelové pokoje pro týmy, dobrovolníky a organizátory. Muselo být zajištěno zásobování. Samozřejmě důležité bylo domluvit pronájem pardubické arény.

3. 2. Propagace

Nejdůležitější byla však propagace mistrovství světa. Rok před začátkem akce se vytvořila internetová stránka Pardubice2017.com, která se postupně plnila informacemi o jednotlivých reprezentacích, vstupném, ale i o Pardubicích obecně. Zároveň jsme odtajnilí logo šampionátu. Ve městě se objevovaly první billboardy, internetové stránky se plnily reklamami na mistrovství. Lidé v Pardubicích mohli vidět vlajky v barvách šampionátu. Po Pardubicích se začal projíždět autobus MHD takéž oděn do barev mistrovství světa v Pardubicích.

Vytvořilo se promo video k mistrovství, které mělo na sociálních sítích úspěch pro své spojení jednoduchosti hokejbalu, který se dá hrát v podstatě kdekoli, s vážností a velikostí akce.<https://www.youtube.com/watch?v=etKztUOgRJw>. Obrovskou a pravděpodobně největší odezvou ale získala oficiální hymna mistrovství světa v Pardubicích, která se jmenuje „Nepotřebujeme rolbu“, a kterou nazpívala pardubická skupina Vypsaná fixa. <https://www.youtube.com/watch?v=1xlPEmrVCy8>. Sociální sítě se vedle hlediště a fanzóny staly tím nejdůležitějším pojítkem mezi fanoušky a mistrovstvím. Denně jsme na Facebook, Instagram, Twitter a Youtube přidávali fotky, videa a komentáře k zápasům a dění okolo mistrovství. Vše bylo dokonale propracováno a každodenní pozitivní ohlasy diváků nám dávaly naději a sílu do dalších dní.

Propagace mistrovství světa byla největší finanční položkou. Čtyři měsíce před mistrovstvím světa jsme vyhlásili soutěž, ve které měli lidé za úkol vymyslet jméno pro maskota šampionátu, kterým se stal oranžový míček, se kterým se hokejbal hraje, s očima, tmavě modrou čepicí s logem šampionátu, rukavicemi, ve kterých maskot držel hokejku, a s červenými botami. Hokejku měl maskot pouze v tištěné podobě. V obleku, ve kterém se maskot procházel po hale a po městě, hokejku neměl. Oblek byl ušitý pro jednoho člověka, měl zářivý úsměv a působil velmi přátelským dojmem. Na maskota jsme měli z publika jen pozitivní ohlasy, za což děkujeme především dobrovolníkům, kteří byli ochotni v horku, které v Pardubicích po dobu šampionátu většinou panovalo, obléknout a jít se v něm projít po městě. Každý dobrovolník, který přišel z vycházky v maskotově oblečení, byl naprosto promočený potem a fyzicky vyčerpaný. Oblek vážil okolo deseti kilogramů a po chvíli se, podle slov dobrovolníků, pronesl. Maskot nakonec získal jméno „Bendy“, což odkazuje na staré označení pro hokejbal – bendy hokej. Bendy byl obrovským zpestřením celého šampionátu a rozjížděl atmosféru na zápasech stejně jako skvělá režie, která si dokonale hrála s diváky hudbou a vtipnými montážemi například záběry z publika.

Na multifunkční kostce se po dobu mistrovství světa při zápasech také promítaly fotky lidí, kteří na sociální síti dávali příspěvky s hashtagem: #Vratmezlatodomu.

3. 2. 1. Finanční krize sportu

Všechno šlo relativně hladce, peníze byly sehnány, víceméně byla většina programu a systému vyjednaná a připravená, finanční prostředky přislíbené. Dobrovolníků jsme sehnali dostatek, i když jsme věděli, že jich těsně před akcí mnoho odpadne. Nikdo však netušil, že ještě tři dny před mistrovstvím nebudeme vědět, zda budeme schopní mistrovství uspořádat.

Za všechno mohla policejní razie na půdě Českomoravského fotbalového svazu, na kterou doplatily všechny sporty, které měly přislíbené jakékoli dotace (Idnes 2017). Všechny

dotace z Ministerstva školství a tělovýchovy do sportu se zastavily, hokejbal tedy najednou nemohl počítat s třinácti miliony na běžné výdaje (především mládež) a co bylo horší, nemohl ani počítat se třemi miliony na turnaj.

Tato neuvěřitelná komplikace se nesla celým mistrovstvím světa. Mohu však s čistým srdcem říct, že se nedotkla žádného z hráčů, fanoušků a dobrovolníků. Peníze se řešily v kanceláři, kde se po dobu celého šampionátu snažil pan Komárek shromáždit finance pro zaplacení toho nejnnutnějšího, jako byl například pronájem haly. Nakonec se s obtížemi podařilo zajistit peníze z rezerv hokejbalového svazu, z kasy Pardubického kraje a radnice, ale také díky bezúročným půjčkám soukromých subjektů a také díky půjčkám od jiných pardubických sportů, které projevily obrovskou kolegiálnost. Za zmínku stojí například půjčka od softbalového svazu, který poskytl hokejbalu půjčku půl milionu korun bez úroku.

Peníze od státu dostal hokejbalový svaz v listopadu roku 2017, pět měsíců po skončení mistrovství světa, kdy už byl finančně opravdu na dně. Pan Komárek se mi při našem rozhovoru svěřil, že ještě dva měsíce a hokejbalový svaz by byl nucen ukončit všechny své projekty, které už tak musel velmi omezit. Nejvíce se omezení dotklo turnajů pro mládež, které osobně organizuji, a které se momentálně dotují částkou zhruba ve výši dvaceti procent, než bylo obvyklé v předcházejících letech.

Pro organizátory akce bylo nejdůležitější, aby všechny problémy s financováním sportu a akce naprosto nenarušily běh šampionátu a to jak z hlediska finančního, tak i lidského. Pan Komárek na všechny apeloval, aby nikdo z nás problémy nenosil „ven“ mezi fanoušky, do hlediště, nebo snad dokonce do kabin týmů. Interní problémy se řešily v kanceláři ve druhém patře, odkud se sjíždělo výtahem, ve kterém jsme měli na všechny problémy zapomenout. Ne vždy to samozřejmě bylo jednoduché, ale při konání takové sportovní a kulturní události je potřeba dobrá nálada.

Fanoušci, týmy, dobrovolníci a ostatní samozřejmě věděli z médií, že situace s financováním mistrovství není jednoduchá, ale my, organizátoři, jsme se snažili tvářit, že je vše v pořádku a nic se v podstatě neděje. Snažili jsme se na každého působit pozitivní náladou, na akreditacích padala řada vtipů a vždy jsme se snažili být nápomocní a pozitivní. Problémy se řešily až večer na poradách, kde nepanovala příliš pozitivní nálada. Do kanceláře se dostali pouze organizátoři, kteří byli po celém dni unavení a kterým finanční situace příliš nepomáhala. Po skončení turnaje se ale všichni shodli na tom, že možná právě nelibá finanční krize byla tím, co nás všechny spojilo v jeden velký sehraný tým.

3. 3. Účastníci mistrovství světa

Mistrovství světa v hokejbale v Pardubicích se zúčastnilo osmnáct mužských reprezentací a šest ženských reprezentací. Jednalo se o týmy z České republiky (i ženy), Slovenska (i ženy), Francie, Velké Británie (i ženy), Kanady (i ženy), USA (i ženy), Itálie (i ženy), Finska, Řecka, Portugalska, Švýcarska, Arménie, Libanonu, Hongkongu, Kajmanských ostrovů, Bermud, Indie a Haiti (Pardubice 2017).

Český reprezentační výběr mužů se umístil na třetím místě za druhou Kanadou a vítěznými Slováky, u kterých se mistrovství světa bude konat v roce 2019. České reprezentantky svůj turnaj vyhrály a staly se tak poprvé mistry světa. Ve finále porazily favorizované Američanky v prodloužení.

3. 4. Program mimo zápasy

Pardubický šampionát byl připravován nejen jako sportovní akce, ale šlo o deset dní, ve kterých měla obrovské zastoupení také kulturní část. Každý den bylo v tzv. „fanzóně“, která se nacházela na parkovišti za zimním stadionem, na pódiu minimálně hodinové vystoupení

nějaké hudební skupiny nebo zpěváka. Nechyběly zde stánky s občerstvením, s pivem a fanzóna sloužila jako místo, kde se střetávali lidé z různých zemí a debatovali spolu nejen o zápasech, které ten den viděli, ale i o městech, ze kterých pocházejí, popř. států, ze kterých přijeli. Obzvláště aktivní byli ve fanzóně Britové. Každý den, kdy jsem z fanzóny v jednu hodinu v noci odcházel, Britové seděli u stánku s pivem a bavili se.

3. 5. Rekordní počty

Mistrovství světa navštívilo za deset dní 75 520 diváků. Z toho 43 000 lidí si našlo cestu na zápasy české mužské a ženské reprezentace. Nejsledovanější zápas na ČT sport vidělo 303 000 fanoušků. V Pardubicích bylo odehráno přesně 85 zápasů, do nichž zasáhlo celkem 560 hráčů či hráček. Rozdáno bylo devět medailových sad, týmy si domů odvezly dohromady 29 pohárů (Pardubice 2017). Pod tato ohromná čísla se podepsalo dvaasedmdesát dobrovolníků, třicet team hostů, dvanáct členů středního managementu a dva hlavní organizátoři. Jedním z nich byl pan Martin Komárek, předseda hokejbalového svazu a druhým pan Patrik Ticháček, který vede hokejbalový východočeský region. S oběma pány jsem měl možnost hovořit pár měsíců po skončení akce a mohl jsem se tedy zeptat na jejich postřehy k dobrovolníkům a jejich významu na pořádání celé akce.

3. 6. Ohlasy

Ohlasy všech zúčastněných byly pozitivní. Za celou dobu konání akce, ani po jejím skončení, jsem neslyšel jedinou výtku nebo negativní komentář na cokoli, co by se týkalo fanoušků či hráčů. Za obzvlášť důležité považuji, že každé ráno chodili hráči různých reprezentací do akreditační místnosti, kde bylo zároveň středisko dobrovolníků, a říkali nám, že jsou k nim lidé ve městě neuvěřitelně laskaví. Jeden z amerických trenérů si v Pardubicích dokonce

koupil byt, do kterého prý bude jezdit na dovolenou. Američané vůbec byli z atmosféry pardubické Třídy Míru unešeni. Většina z nich pochází z úspěchaných čtvrtí New Yorku nebo jiných velkých měst a podle jejich slov příliš neznají posezení v kavárnách a hospodách nebo snad dokonce před nimi.

Pardubické kavárny a restaurace na Třídě Míru měly povoleno mít venkovní zahrádku otevřenou do 23:00. Jejich návštěva byla pro reprezentanty vítaným zpestřením po zápasovém nebo tréninkovém dni.

3. 7. Česká televize

Velkým negativem byl přístup České televize k vysílání zápasů české reprezentace z mistrovství světa. Každé vysílání zápasu Českou televizí vyšlo hokejbalový svaz na zhruba 200 000 korun. Bohužel hokejbal musel tuto částku obětovat kvůli zviditelnění samotného sportu v televizi a kvůli potenciálnímu přílivu sponzorů a nových mladých hráčů. Propagace hokejbalu v televizi byla jedním z největších důvodů, proč se hokejbalový svaz snažil o pořadatelství. Veřejnoprávní televize bohužel hokejbalovému mistrovství příliš neustoupila a její podmínky byly pro takhle malý sport velmi tvrdé.

Na webu Pardubice2017.com se můžeme dočíst, že jednodenní vstupenky na akci do obou hal stály 100 korun, ale byla možnost zakoupit si permanentku na celých deset dní v hodnotě 600 korun. Ve fanzóně také fungoval fanshop, ve kterém si mohl kdokoli koupit například triko s logem šampionátu, čepici, šálu a spoustu dalších předmětů pro fanoušky. Každý den se prodalo zhruba padesát triček za 350,--. Příjem ze vstupenek a fanshopu byl výraznou pomocí do vyprázdňené kasy hokejbalového svazu. Zároveň Českomoravský svaz hokejbalu přišel o peníze ze vstupenek kvůli tomu, že se mužská česká reprezentace nedostala do finále a hrála „pouze“ o bronzové medaile.

3. 8. Struktura vedení mistrovství světa, rozdělení dobrovolníků

Organizační struktura akce byla rozdělena do několika bloků, ke kterým byl určený vždy jeden až dva lidé ze středního managementu. Bloků bylo dohromady sedm.

1) Boxy časoměřičů – zde se jednalo o práci s časomírou, hudbou, zápisem a otevíráním trestných lavic. Hrál se na dvou hřištích a na každém boxu bylo pět nebo šest lidí v závislosti na tom, o jaký zápas šlo. Pokud se jednalo o zápasy české reprezentace, na boxech vždy sedělo šest lidí, aby nedošlo k žádné chybě.

2) Ticketing – tzv. „ticketing“ byl jednou z nejdůležitějších částí celého mistrovství, jednalo se o prodej lístků a jejich následné kontrolování u vstupů. Pracovní vytížení ticketingu bylo zcela závislé na tom, kdy hrála česká reprezentace mužů. To znamená, že se počet dobrovolníků na těchto místech neustále měnil.

3) Fanzóna – fanzóna fungovala každý den. Bylo zde mnoho stánků s pivem od partnerů, občerstvení, stolní fotbal, stánek značky Redbull, stan s jídlem pro dobrovolníky a hráče, VIP stan pro organizátory, partnery a novináře, velké pódium na koncerty, procházel se zde maskot mistrovství „Bendy“, ale především zde byly postaveny dvě malá hřiště na turnaje s možností pro diváky, aby si zkusili například přesnost své střelby na branku. Dopoledne tedy na hřištích probíhaly turnaje například pro školy, školky nebo pro IZS. Tyto turnaje kompletně zajišťovali dobrovolníci a dva členové managementu.

4) Vstupy do hal – pardubický zimní stadion přirovnal pan Martin Komárek k ementálu. Má mnoho vchodů, kudy se lidé mohou dostat na stadion nepozorovaně tak, aby si nemuseli kupovat lístek. Příjmy z prodeje vstupenek pro nás, vzhledem k situaci na MŠMT, byly stěžejní a museli jsme tedy hlídat některé vstupy tak, aby lidé neprocházeli bez uhrazeného vstupného. Některé vstupy se uzavřely, u většiny to ale nebylo možné, protože slouží například jako únikové východy nebo jimi pronikají do haly zásoby, popř. jimi chodili novináři, hráči a činovníci.

5) Akreditační oddělení – toto oddělení fungovalo první dny jako místo, kde se vydávaly akreditace. První dny jsem toto místo řídil já, vydával jsem akreditace hráčům a trenérům, dělaly se akreditace pro novináře a činovníky. Jako akreditační místnost fungovalo oddělení víceméně tři dny před šampionátem a v den prvního zápasu.

Postupem času se z této místnosti stalo pro všechny takové informační oddělení. Jelikož za normálního provozu slouží tato místnost jako kabina pro hráče ledního hokeje, je prostorná a dobrovolníci tedy měli v místnosti své osobní věci a každé ráno se k nám chodili hlásit. Dostali zde lístky na jídlo, rozdělení jejich denních činností, které byly už večer předem ke stáhnutí na facebookových stránkách. Akreditační místnost byla takovým srdcem šampionátu, kde se střetával management s dobrovolníky a teamhosty, ve kterém jsme se každý večer formálně scházeli a řešili jsme uplynulý den včetně výsledků, úspěchů, chyb, podnětů a úkolů do dalších dní.

6) Všeobecná pomoc – tento blok byl vyhrazen pro dobrovolníky, kteří měli volno, ale nacházeli se v prostorách arény, např. při sledování zápasů tak, aby byli k dispozici, když bylo potřeba někde pomoci. Například při zásobování, popř. navedení ambulance, popř. řešení nedostatku pracovních sil na ticketingu a mnoho dalšího. Často se stávalo, že na sebe dobrovolníci brali oblečení maskota a vyráželi do města, aby nalákali občany Pardubic na zimní stadion.

7. Team hosting – každá reprezentace (mimo české a slovenské) měla dva své team hosty, kteří se starali o klíče od šaten, o odjezdy a příjezdy autobusů a o cokoli, co týmy potřebovaly. Zároveň s nimi byli všude, kde se pohybovali. Například pokud měla některá z reprezentací volný den a jela na výlet do Prahy, team hosti jeli s nimi. Ke každému týmu byli přiřazeni dva team hosti. Jednalo se tedy o třicet lidí z pardubické střední školy.

4. Dobrovolnictví

Definice a vysvětlení, co je dobrovolnictví, existuje celá řada a dobrovolnictví je pojmem nesmírně širokým a k jeho naprostému objasnění není v této práci prostor, ale je zároveň nezbytně nutné si pojem dobrovolnictví alespoň z části zjednodušeně přiblížit tak, abychom lépe mohli porozumět kontextu celé práce.

Jako jednu z nejjednodušších můžeme považovat definici od J. Wilsona, který chápe dobrovolnictví jako „činnost, při které je svobodně věnován čas k prospěchu jinému člověku, skupině či organizaci“ (Wilson 2000: 216). Pokud si tuto definici rozebereme, pochopíme, že dobrovolnictví je podle Wilsona činnost, která je vykonávána pro zajištění pomoci jiným lidem, skupinám a organizacím a zároveň je tato činnost vykonávána svobodně, což znamená, že dobrovolník nikdy není k práci nucen a jeho pomoc vychází z vlastního přesvědčení a z osobních motivů.

Podobnou definici můžeme najít i u Jiřího Tošnera a Olgy Sozanské v knize *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*: „Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti“ (Tošner, Sozanská 2006: 35). Pokud porovnáme obě výše zmíněné definice, zjistíme, že Wilson pracuje se slovem „svobodně“, které se v definici od Tošnera a Sozanské neobjevuje. Zároveň ale Tošner a Sozanská svou definici oproti Wilsonovi obohatili o pohled na „finanční odměnu“, kterou chápou jako hmotnou odměnu za odvedenou práci. Slovo „práce“ ale zároveň Tošner se Sozanskou odmítají, protože podle nich má právě tento pojem úzké propojení k výdělků a je tedy lepší používat výraz „dobrovolná činnost“ (Tošner, Sozanská, 2006: 37).

Tošner se Sozanskou se v původní definici zároveň vyhýbají vysvětlení, zda je dobrovolnická činnost organizovaná či nikoli. Na tuto otázku dává odpověď LoekHalman v knize *The Values of volunteering*, kde se můžeme dočíst, že: „Dobrovolnictví není jen

vyjádřením individuálního zapojení a spontánním výsledkem společenského života, je často vědomě organizováno a řízeno a může být předmětem tvorby politiky“ (Halman, Dekker 2003: 1). Z toho vyplývá, že za dobrovolnickou činnost můžeme považovat práci pro organizace, které se zaměřují na práci s dobrovolníky a jejich využití (např. Českomoravský svaz hokejbalu), ale zároveň také neorganizované darování krve, které může podstoupit každý z nás, pokud samozřejmě nemá nějaké zdravotní limity, které mu brání v dárcovství, aniž by se před samotným provedením musel zapojit do činnosti dobrovolnické organizace.

Pravděpodobně nejrozšířenější a nejdůležitější definice dobrovolnictví se objevuje v dokumentu Organizace spojených národů. Za dobrovolnictví můžeme považovat práci, za kterou dobrovolník nedostane zapláceno, a která je nepovinná, což je čas, který jednotlivci věnují aktivitám vykonávaným pro lidi mimo jejich vlastní domácnost, a to buď prostřednictvím organizace, anebo přímo.“ (Frič, Vávra 2012: 27).

Mně osobně se ale nejvíc zamlouvá definice irská definice dobrovolnictví, která podle mého názoru nejvíce vymezuje, co je dobrovolnictví. „Dobrovolnictví představuje čas a energii věnovanou ve prospěch společnosti, místní komunity, jednotlivce, mimo nejbližší rodinu, ve prospěch životního prostředí a dalších. Dobrovolné aktivity osoba podniká na základě své svobodné vůle a bezplatně, s výjimkou případných náhrad výloh spojených s touto aktivitou“ (Šojdrová 2003, in Loučka 2007: 21).

4. 1. První kontakt

Příprava mistrovství světa byla náročná. Dobrovolníci se nám postupně začali sjíždět (samozřejmě ne všichni) už pár dní před první zápasem. Nejdůležitější bylo ve fanzóně postavit dvě menší hřiště na dřevěných konstrukcích, které dopravila a smontovala specializovaná firma. Tyto dvě menší hřiště mají rozměry dvacet na deset metrů. Jsou to hřiště, která se často převážejí v dodávkách a mají plastový povrch, který se pokládá na

konstrukci. Stavěly se mantinely a často se stává, že jsou některé šrouby opotřebované a kovové úchyty ohnuté, a proto je s nimi manipulace velmi složitá. Práce na hřištích ve fanzóně byla za celou dobu šampionátu podle dobrovolníků a informátorů tou fyzicky nejnáročnější a nejvyčerpávající. Že je stavění hřišť náročná práce, si uvědomovali i samotní organizátoři, kteří dobrovolníkům nosili vodu, když zrovna v kancelářích neřešili jiné potřeby pro mistrovství světa.

Ivana: *„Když jsem první dny pomáhala se stavěním hřišť, měla jsem chuť se na to vykašlat a odjet domů, protože jsem byla skutečně fyzicky hotová!“*

Lukáš: *„Bylo to šílený! Myslel jsem, že se zblázním, do toho ta vedra, nebyl to moc dobrý začátek! Některé holky říkaly, že se na to vykašlou a odjedou.“*

Romana: *„Je pravda, že prvních pár dní byli všichni extrémně unavení. Nebo spíš hodně mluvili o tom, že jsou unavení, ale na druhou stranu si myslím, že nás takový začátek hodně stmelil a udělal z nás dobrou partu.“*

Romana narazila na jednu ze situací, kterých jsem si při stavbě hřišť všiml. Pravděpodobně protože se dobrovolníci ze začátku neznali a jediným, koho znali mimo okruh přátel, se kterými přijeli, jsem byl já, obraceli se se všemi dotazy na mě. Tyto situace se ale postupem dne ztrácely a dobrovolníci problémy řešili spíše mezi sebou už během prvního večera. Jejich sblížení proběhlo pravděpodobně kvůli podobnému zájmu. Aleš Sekot ve své knize Sociologie v kostce píše, že je pro jedince mnohem jednodušší projít procesem socializace, pakliže sportuje, nebo se účastní sportovních akcí (Sekot 2005: 27 – 33). „Společnost by fungovala mizerně, kdyby její členové netušili, jaké jednání je obvyklé a co se od nich v konkrétní situaci očekává. Takovému jednání se jedinec učí během procesu socializace, což je vlastně začleňování jedince do skupiny“ (MUNI: 11).

Dále někteří dobrovolníci připravovali boxy časoměřičů. Já jsem většinu času strávil právě u hřišť a v akreditační místnosti, kde jsem zapisoval do systému všechny hráče a trenéry reprezentací, novináře a přijíždějící dobrovolníky.

Během těchto dvou dní jsme přišli o dva dobrovolníky, kteří nezvládli ten počáteční fyzický nápor a odjeli domů.

Patrik: *„to bylo jasné, že se na to někdo vykašle. Upřímně jsem počítal s více odpadlíky. Jsem rád, že to dopadlo takhle. Nikdy se nezavděčíš všem a uznávám, že to stavění hřišť není nic příjemného, ale všichni věděli, do čeho jdou.“*

Ze všech rozhovorů bylo patrné, že fyzicky náročné stavění hřišť nebylo pro dobrovolníky jednoduché a někteří z nich přemýšleli i o odjezdu. Zajímavé je si uvědomit, že nejkritičtější moment pro dobrovolníky přišel první a poslední, finálový den mistrovství.

4. 2. Finálový den

V poslední den akce se konaly ty nejdůležitější a divácky nejvíce navštěvované zápasy. Čeští muži hráli o bronzové medaile, české ženy dokonce finále, které vyhrály a získaly zlaté medaile. Zároveň se hrálo finále mužů mezi Kanadou a Slovenskem, které ovládli Slováci, a které mělo nejvyšší návštěvnost na zápas týmů, které nepochází z pořadatelské země.

Dobrovolníci vypadali od rána už velmi vyčerpaní, což mi potvrdil i Lukáš. *„Hele je to poslední den, mám toho už dost, do toho ten nápor lidí, všichni jsou nějaký nervózní, nevím, bojím se, aby se nestal nějaký průšvih“*. V podobném duchu se nesly výpovědi všech dobrovolníků, se kterými jsem mluvil. Zároveň se mi zdálo, že jsou už mými otázkami lehce otrávení a že je ruším u jejich činností. Bylo to poprvé, kdy jsem z jejich vyprávění získal takový pocit. Oproti tomu organizátoři byli v mnohem lepší náladě. Už nebyly žádné doprovodné turnaje ve fanzóně a Roman už se opravdu těšil na finálový den. *„Tohle si těžce užiju, dneska už to je pohodička!“* Když jsem se Romana ptal, zda mu dobrovolníci nepřijdou

nervózní, odpověděl, že se jim ani nediví, ale že už to budou mít brzy za sebou. Mnohem větší kolegiálnost projevila Martina, který se snažil mezi dobrovolníky chodit a motivovat je do jejich práce. Romana mi poté potvrdila, že dobrovolníkům hodně pomohlo, když viděli, že je jeden z nejdůležitějších mužů mistrovství osobně motivuje. Dan: *„bylo super, že mezi námi byl Martin, vypadalo to, že si váží toho, co jsme tu udělali, někteří mladší z toho byli dost vykulení, že mezi nás vlezl.“*

5. Způsob získávání dobrovolníků

Získávání dobrovolníků pro světový šampionát leželo na mých bedrech. Byl to nejdůležitější úkol, který jsem před vypuknutím akce měl, a do kterého jsem vstupoval nezkušený. Když jsem se Patrika Ticháčka, který mi tento úkol zadal, v průběhu mistrovství ptal, proč jsem byl zrovna já vybrán pro tuto práci, řekl mi, že spoléhal na mé kontakty s mladými lidmi z akcí, které už jsem v té době měl za sebou, a že zároveň věděl, že jsem aktivní na facebooku, přes který budu mladé lidi oslovovat.

Když mi Patrik práci zadával, řekl mi, že si na způsob, kterým budu potenciální dobrovolníky motivovat k práci na akci, musím přijít sám, pouze mi poslal leták, který umístil na internet. Od začátku jsem se při oslovování dobrovolníků snažil o způsob komunikace, na jejímž konci jsem chtěl vidět, že dobrovolník sám má o práci zájem. Nikoho jsem nepřesvědčoval, pouze jsem nastínil situaci a snažil jsem se zdůraznit vše pozitivní, co dobrovolníkům účast na mistrovství přinese. Samozřejmě jsem neopomněl připomenout, že dobrovolníci budou muset následovat pokyny, které budou zadávat organizátoři akce. Mezi těmito dvěma protipóly je podle Tošnera důležité najít rovnováhu. (Tošner 2003: 5).

Při shánění dobrovolníků jsem se zaměřil na lidi se zkušenostmi s hokejbalem napříč celou Českou republikou. Neměl jsem zájem mít na mistrovství mladé lidi pouze z Pardubic, ale chtěl jsem, aby se zapojili i lidé mimo východní Čechy. Z dvaasedmdesáti dobrovolníků, kteří se alespoň na jeden den zúčastnili mistrovství, jich bylo devětapadesát sehnáno přes mou osobu. Z toho jich bylo dvacet pět z Pardubic a blízkého okolí. Osm dobrovolníků bylo z Plzně, sedm z Prahy, čtyři z Hradce Králové, čtyři ze Sudoměřic, dva z Mladé Boleslavi, dva z Brna, dva z Karlových Varů, dva z Českých Budějovic, dva z Přelouče a jeden z Čáslavi. Věkový průměr těchto dobrovolníků byl 21,2 let a nikdo nebyl starší dvaceti šesti let a mladší patnácti let. Z toho bylo 23 % dívek a 77 % chlapců.

Zbytek dobrovolníků byli lidé, které zajistili ostatní organizátoři akce z řad svých známých a rodiny. Bylo jich třináct a jejich věkový průměr byl 36,3 let. Žen se zúčastnilo sedm a mužů šest. Všichni byli z Pardubic, popřípadě z blízkého okolí.

5. 1. Nabízené benefity

„V odměňování dobrovolníků existuje škála praktik - od proplácení cestovného a nákladů spojených s dobrovolnou prací, přes drobné dárky po odměny formou bezplatného přístupu ke službám či akcím“ (Blacksell a Phillips 1994 in Pospíšilová 2011). Osobně jsem dobrovolníkům nabízel všechny benefity popsané v této definici. Cestovné, ubytování a jídlo měli zaplacené, dostali drobné dary ve formě trička a čepice s logem mistrovství světa a měli zdarma přístup na všechna utkání na mistrovství světa i ve chvílích, kdy neměli službu. Zároveň jsme pro dobrovolníky během šampionátu jeden večer připravili diskotéku s alkoholem a výlet do aquacentra.

Dobrovolníkům jsem se snažil objasnit, v čem bude spočívat jejich pomoc při organizaci a jak bude jejich činnost probíhat. Na konci našeho, většinou elektronického rozhovoru, jsem dobrovolníkům odeslal leták, který byl přímo vytvořen pro nábor dobrovolníků.

6. Motivace k dobrovolnictví na mistrovství světa

„Pro dobrovolníka je důležité, aby ze své práce získal nehmotné obohacení, jako je například navázání mezilidských vztahů, získání velkého množství zkušeností do budoucího života a pocit smysluplnosti“ (Tošner 2006: 35).

Tošner se Sozanskou rozdělují motivaci dobrovolníků na dvě poměrně důležité kategorie. Existují podle nich negativní a pozitivní motivy, které rozebírám dále.

6. 1. Negativní motivy

Negativní motivy mohou být pro organizaci nebezpečné (Tošner a Sozanská 2006: 45).

Některé příklady těchto motivů najdeme u Petry Vitoušové.

1. Soucit vedoucí k degradaci klienta.
2. Nepřiměřená a zbytečná zvědavost.
3. Služba pramenící z pocitu povinnosti.
4. Skutkaření, snaha něco si zasloužit.
5. Osobní neštěstí, se kterým si dobrovolník neví rady, a proto chce ve službě hledat vlastní duševní rovnováhu.
6. Osamělost a z ní pramenící touha po přátelství.
7. Pocit vlastní důležitosti, nenahraditelnosti.
8. Nedostatek sebeúcty a s ním spojená touha potkat ještě ubožejší lidi.
9. Panovačnost, touha ovládat jiné a uplatnit svůj vliv.

(Vitoušová in Tošner a Sozanská 2006: 45-46).

Aniž bych potřeboval rozhovor s jakýmkoli ze svých informátorů, věděl jsem o dobrovolnících, kteří některé z těchto motivů skutečně měli, a to leckdy i více z nich. Když

jsem se ptal informátorů z řad organizátorů po skončení mistrovství při tvorbě práce, jestli se domnívají, že mezi dobrovolníky byli jedinci, kteří byli na mistrovství z důvodů, které jsou popsány výše, bez přemýšlení mi sdělili, že o několika z nich vědí, ale jedním dechem dodali, že jim to nevádí. Martin mi řekl: *„jasný, napadá mě dost jmen, ale jedno si musíš pamatovat i ty. Pamatuješ si Mariana? Víš, ten jak se mu přezdívalo ‚Marihuan‘. Ten měl podle mě tak sedm z těch devíti motivů, které si mi poslal. Na druhou stranu zrovna o něm to věděli všichni a nikdo ho moc neřešil. Nějakou práci udělal a jakou měl motivaci, aby tam byl, mi je celkem jedno. Tak jako u všech“*.

Marian figuroval ve všech výpovědích všech mých respondentů i mimo informátory. Samozřejmě jsem se snažil dát i jemu prostor, aby se mohl vyjádřit. Po skončení šampionátu jsem mu poslal zprávu na facebook, jak si užil mistrovství a jaká byla jeho motivace k pomoci s pořádáním. Zpět mi přišla tato odpověď: *„chtěl jsem dresy reprezentací“*. Tahle odpověď mi vyrazila dech a upřímně jsem se příliš nezmohl na jakoukoli reakci, pouze jsem mu poděkoval za zprávu. Nevím, zda se vyjádřil sarkasticky, ale vzhledem k výpovědi všech na mistrovství se mi tato možnost zdá jako nepravděpodobná.

Samozřejmě Marian nebyl jediný, kdo měl podobné negativní motivy. Moji informátoři nasbírali pár zajímavých výpovědí, které obsahovaly negativní motivaci. Veronika: *„jedna z holek je tady, protože se rozešla s borcem a chtěla od něho na chvíli vypadnout.“*

Dan: *„no třeba David je tady, protože tu má přítelkyni a nechtěl ji pustit samotnou, protože je to užárlený pako.“*

Rozpadající se osobní vztahy byly častou negativní motivací pro dobrovolnickou činnost na akci. Bylo však velice překvapující, v jak velkém množství se tento motiv objevoval. Každý z informátorů mi řekl minimálně jeden příklad, který byl nějak spojen s krizí ve vztahu.

Ivana: „někdo říkal, že je tady, protože si chce najít někoho, s kým by se mohl vyspat.“

Zároveň se u některých dobrovolníků projeví, že jsou více zvědaví než ochotní.

Romana: „no, jak jsme jezdili v autě, tak tam jeden chlap pořád mluvil o tom, co mu říkali hráči. Mně to přijde, jak kdyby za nimi pořád chodil a jen se jich na něco ptal a dělal si kamarády.“ Z vyprávění od Romany jsem přesně věděl, o kom mluví. Mluvila o muži, který byl o něco starší než většina dobrovolníků a nenašel si k nim příliš cestu. Bylo mu 48 let. Jeho vyjádření jsem bohužel nesehnal, protože mi neodpovídal na mé telefonické hovory.

Ivan: „Hele, podle mě je tohle jedno, stejně je potřeba, aby si všichni tu práci dělali pořádně a je jedno, proč tu jsou. Jinak je nikdo moc nevezme.“

Tahle odpověď je jednou z těch zajímavějších. Je na ní vidět, že skupina dobrovolníků mnohem snáze přijme mezi sebe členy, kteří řádně pracují a dělají vše proto, aby mistrovství šlapalo. Pokud někdo nedělá svou práci dobře, kolektiv ho donutí, aby svůj postoj změnil, nebo ho mezi sebe nepřijme. Zároveň se dobrovolník okrádá o možnost vlastního zlepšení a seberealizace, pokud svoji práci nedělá řádně a dobře. To si většina z dobrovolníků uvědomovala a dokázala podle toho fungovat po celou dobu mistrovství, protože každý den přinesl nový problém, který bylo potřeba řešit a dobrovolníci se tak zlepšovali v mnoha dovednostech, které by si před mistrovstvím nedokázali představit a které mohou využít v budoucím životě.

Zajímavé ale je, že se organizátoři příliš nezajímali o to, jaké motivace dobrovolníci mají. Bylo pro ně důležité, že udělají, co se jim řekne a proč to dělají, už vědět nepotřebovali. Vše samozřejmě do doby, kdy negativní motivace nenarušovala běh mistrovství.

Patrik: „hele mně bylo upřímně jedno, proč tady ti lidi jsou, hlavně když udělají, co mají. Většinou to fungovalo, takže tohle nebylo potřeba řešit.“

Roman: „hlavně že mi pomohli ve fanzóně, proč to dělali, to mi bylo jedno, ale je pravda, že na některých bylo vidět, že je to třeba ne vždycky úplně baví. Neměl jsem ale čas to s nimi řešit a asi by mě to ani nenapadlo, kdyby ses neptal.“

Pátý den mistrovství se však stalo, že se pohádali dva partneři, kteří si vyměňovali své názory během činnosti v boxech časoměřičů při zápase. Naštěstí Tomáš problém na boxech vyřešil rychle a jednoho z nich poslal z Velké haly do Malé. Do konce mistrovství už spolu nepracovali a pár dní po mistrovství světa se rozešli.

Celé mistrovství proběhlo bez větších problémů, dobrovolníci pracovali tak, jak se od nich vyžadovalo a jen díky nim šampionát probíhal bez nutnosti většího zásahu organizátorů.

6. 2. Pozitivní motivace

Pozitivní motivace dobrovolníků na mistrovství se v podstatě nijak nelišily od motivací, které popsali Tošner se Sozanskou: „dobrovolnictví přináší nové zážitky, zkušenosti, přátele, možnost seberealizace a možnost být někomu užitečný“ (Tošner a Sozanská 2006: 46).

K tomuto výčtu bych si ještě dovolil doplnit přípravu pro budoucí život. A to nejen pracovní, ale i osobní. Tato motivace se mi v odpovědích objevovala často. Dalším častým motivem byla snaha o zlepšení jazykových dovedností, což ale úzce souvisí s přípravou na budoucí život. Tahle motivace byla tou nejčastější, kterou jsem od dobrovolníků slyšel. Objevovala se ve více než polovině odpovědí, které jsem dostal. Pro dobrovolníky bylo v tomto ohledu velmi důležité, na jakou pozici se na mistrovství dostali. Například v boxech časoměřičů si své jazykové dovednosti příliš nevylepšili, protože neměli možnost dostat se do styku s fanoušky, realizačním týmem a hráči z cizích zemí. Na druhou stranu mohli ale večer využít možnosti fanzóny, která byla pro tyto účely jako stvořená.

Jako pozitivní beru i osobní vztahy mezi dobrovolníky, které se často objevovaly a které leckdy nešlo přehlédnout. Rozdíl mezi negativní vztahovou motivací a pozitivní

vztahovou motivací vnímám v přístupu, který dobrovolník ke své práci využívá. My měli to štěstí, že dobrovolníci, kteří měli motivace spojené s čímkoli negativním (žárlivost, snaha o kontrolu), se chovali velmi slušně a své záporné pocity si nechávali mimo práci a mimo prostor pardubické arény. Jako pozitivní vztahovou motivaci k činnosti dobrovolníků vnímám například „zamilování se“ a navozování bližšího fyzického kontaktu mezi dobrovolníky. Někteří dobrovolníci si na šampionátu našli partnera, se kterým jsou stále. Osobně od informátorů vím o třech, z nichž v jednom jsou i dva z nich. Samozřejmě o některých párech se mezi dobrovolníky vědělo, někteří se svá milostná dobrodružství snažili držet tzv. pod pokličkou. Bylo na nich ale velmi znát, že od jisté doby přistupují ke své práci s větším úsměvem a nasazením a jsou raději, pokud pracují s konkrétní osobou, se kterou navazovali užší kontakt.

Pro mistrovství nebylo tolik důležité, jaké motivace vedly dobrovolníky k práci na mistrovství. Až na jeden drobný incident na boxech nebylo nutné řešit jakoukoli nechuť dobrovolníků pomáhat, což se odrazilo i na konečném vyznění celého šampionátu, který byl v médiích velmi chválen. Organizaci a dobrovolníky pochválil i předseda celosvětové hokejbalové asociace ISBHF. S organizátory jsem se shodl, že pro naše účely není potřeba rozlišovat mezi negativní a pozitivní motivací, pokud ji dobrovolník na sobě nedá tolik znát a je schopný ji potlačit tak, aby nedocházelo ke kolizi jeho činnosti s důvodem, pro který se rozhodl spolupracovat. Zároveň je velmi důležité uvědomit si, že dobrovolníci nemají jen pozitivní nebo negativní motivace. Z mého výzkumu a odpovědí však vyplynulo, že si dobrovolníci mezi sebou uvědomují povětšinou tu zásadní a hlavní motivaci, která převládá. To byl zároveň důvod, proč jsem zvolil právě rozdělení na negativní a pozitivní motivaci.

Co dobrovolníci dělali mimo areál pardubické haly, nás už nezajímalo, jen jsme se starali, aby na hotelech pro dobrovolníky byl v nočních hodinách klid, což se podle vyjádření hotelové služby víceméně dařilo. Důvodů, proč tomu tak bylo, je několik. Jednou z možností

je, že byli dobrovolníci po celém dni natolik unavení, že neměli fyzickou sílu, aby na hotelech provozovali něco jiného mimo spánek. Další možností může být, že jsme měli natolik uvědomělé dobrovolníky, že pokud měli na hotelech v pokojích domluvené nějaké noční aktivity, byli dostatečně potichu tak, aby nerušili hotelovou službu. Také se sluší podotknout, že hotelové služby na všech hotelech byly velmi vstřícné a je možné, že pokud se objevily na hotelech jakékoli kázeňské problémy s dobrovolníky, vyřešily vše na hotelu v poklidu způsobem, aby nemusely o prohřeškách říkat nám organizátorům.

7. Význam dobrovolníků při pořádání šampionátu

„Hlavní přínos dobrovolnictví pro společnost je spatřován v posílení sociální soudržnosti ve společnosti“ (Samková 2016: 22).

Mistrovství světa byla významná sportovní a kulturní akce, která dalece přesahovala velikostí vše, co české hokejbalové prostředí do té doby znalo a bylo schopné uspořádat. Hokejbal v České republice nepatří svou základnou mezi malé sporty, hraje se ve většině velkých měst. V Pardubicích působí dokonce dva velké kluby s bohatou historií. Tyto dva kluby (Svítkov Stars Pardubice a HBC Autosklo HAK Pardubice) mají zároveň velkou členskou základnu zejména v mladých kategoriích. Druhý jmenovaný klub má ve věkové skupině čtyři až jedenáct let přes sto dětí, což je poměrně silný výběr budoucích potenciálních talentů. Hokejbal v Česku není profesionálním sportem. Mužské extraligové týmy platí svým hráčům maximálně cestovné, hotely a výstroj.

Od začátku bylo jasné, že na to, abychom byli schopni uspořádat takhle velikou akci, budeme potřebovat spoustu práce, kterou ale nejsme schopni zajistit z vlastních řad a hokejbalové svaz nemůže odměňovat všechny, kteří se na mistrovství světa budou podílet. Existovala možnost, že by Českomoravský svaz hokejbalu před sezonou, která začíná v září, odeslal do všech klubů zprávu o povinnosti zaslání dvou členů na pomoc při práci na mistrovství světa. Tato zpráva by se stala povinnou a kluby by se bez odeslání jmen svých vybraných lidí nemohly zúčastnit soutěží, které svaz pořádá. Tuto možnost jsme ale nakonec smetli ze stolu. Vedly nás k tomu dva důvody. Jedním důvodem bylo, že jsme nechtěli ještě více napínat vztahy mezi kluby a Českomoravským svazem, který nemá mezi lidmi z hokejbalových týmů příliš vysokou oblíbenost. Už tak toho svaz po klubech požaduje v některých ohledech příliš (např. nutnost vlastnění mládežnických týmů) a kluby nejsou některé jeho požadavky schopné plnit a považují je za nesmyslné. Druhým důvodem zároveň

bylo, že jsme se naprosto shodli, že chceme mistrovství klidné, pohodové, radostné a práci na něm nechceme nikomu nutit. Dobrovolnictví se tedy jevilo jako jediná možná alternativa. Pořádání šampionátu je nákladná záležitost, která se bez pomoci dobrovolníků neobejde ani ve velkých sportech, kterými jsou například hokej a fotbal.

7. 1. Význam dobrovolníků z jejich pohledu

Jak vnímali dobrovolníci sami sebe a svou činnost na akci?

Už před začátkem mistrovství jsem byl zvědav, jakým způsobem budou dobrovolníci nahlížet sami na sebe, na svou činnost a svou důležitost. Bylo podle mě velice důležité, aby dobrovolníci viděli ve své práci smysluplnost a nedělali ji jen proto, že jim ji někdo nařídil. Samozřejmě na takovéto akci najdeme činnosti, které na první pohled nevypadají zajímavě, nezanechají žádný výsledek, ale pro mistrovství jsou nepostradatelné. Jednou z těchto činností bylo koordinování aut na parkovišti.

Lukáš: *Hodně lidí nadávalo na práci na parkovišti, vůbec je to nebavilo a připadalo jim to strašně zbytečný.*

Podobné názory se objevovaly často. Práce na parkovišti byla ale důležitá stejně jako jakákoli jiná činnost na mistrovství. Bylo potřeba zajistit, aby auta neparkovala u vjezdu na parkoviště způsobem, kterým by bránila příjezdu týmových autobusů. Především však bylo nutné, aby dobrovolníci na parkovišti dokázali navést například vozidlo záchranné služby, která se na mistrovství také objevila. Tohle vysvětlení dobrovolníky většinou uklidnilo a přesvědčilo je, že i nudná a ne vždy viditelná činnost může být přínosná.

Příliš stížností jsem na různé působení dobrovolníků nevnímal. Ani moji informátoři příliš stížností nezaznamenali. To však neznamená, že se na mistrovství objevovaly pouze situace, které dobrovolníky utvrzovaly v jejich výjimečnosti a nepostradatelnosti. Mou vinou se dokonce stalo, že se zapomnělo na dobrovolníka, který byl právě na parkovišti na přímém

slunci více než čtyři hodiny a nemohl odtamtud odejít, protože měl nakázáno zůstat na místě, dokud ho někdo nevystřídá. Nakonec to už nemohl vydržet a přišel mi na akreditace říct, že už není schopný skoro ani stát. Omluvil jsem se mu a poslal ho, ať se jde dívat na hokejbal, že už po něm žádnou práci ten den vyžadovat nebudu. I tato situace nakonec skončila úsměvem. Stejně jako jsem nezaznamenával žádné stížnosti, nezaznamenal jsem ani, že by si dobrovolníci jakýmkoli způsobem uvědomovali, že bez nich by se mistrovství nedalo uspořádat. Pravděpodobně to bylo způsobené tím, že jich bylo na akci mnoho a docházelo tedy k jakémusi pocitu nahraditelnosti. Většina z dotázaných informátorů se shodla na jedné ze situací, kdy se o své výjimečnosti mohli přesvědčit a kdy jim poprvé více došlo, že jsou srdcem šampionátu, tak jako to celou dobu tvrdil Patrik Ticháček.

Režii na mistrovství zajišťovala firma, která byla za práci zaplácena, tudíž se nejednalo o dobrovolníky.

Na multifunkční kostce nad hrací plochou v pardubické velké hale promítala režie mistrovství světa většinou vtípky, fotky fanoušků na Instagramu, scénky z českých filmů, videa z české kabiny, různé opakované záběry zajímavých situací ze hřišť a mnoho dalšího. Finálový den akce v zápasech o třetí místo však režie na kostku při přerušené hře promítla fotky některých dobrovolníků se vzkazem: „Děkujeme! Bez vás by to nešlo!“. To byl jeden z mála momentů, kdy jsem viděl dobrovolníky vyloženě pyšné, protože jsem v tu chvíli zařizoval něco na boxech časoměřičů. Někteří se červenali, někteří se smáli a tleskali. Fanoušci v hale zatleskali také a znovu se hrálo. Okamžitě jsem se zeptal dobrovolníků, co na tento vzkaz organizátorů říkají.

Jan: „*Mně nějak nedošlo, že je tady vlastně sedmdesát lidí, kteří tu dělají nějakou práci. Bez nás by to asi fakt nešlo, ty jo.*“

Jiří: „*Super, akorát mi tam mohli vybrat lepší fotku. Ne, promiň, už mě to napadlo, že jsme tady docela důležití, když vidím, kolik je práce jenom tady (na boxech), neumím si představit, co je ještě potřeba ve fanzóně a tak. Ale nemusíš mě tam posílat, líbí se mi tady.*“

Jarka: „*Tak ale všichni jsme věděli, do čeho jdeme, ale je zase hezký, že si uvědomujete (organizátoři), že by to bez nás nešlo, to je fakt super!*“

Adam: „*Jsem si to chtěl vyfotit, ale stejně to tak neberu. Když bych tu nebyl já, tak by tu byl někdo jiný, to už je celkem jedno, mě to tady prostě baví, mám rád hokejbal, miluju ten sport a jsou tu fajn kamarádi.*“

Mimo tuhle situaci mi dobrovolníci většinou nebyli schopní dát na otázku „*jak vnímáš svoji činnost na mistrovství?*“ nějakou konstruktivní odpověď, která by můj výzkum posunula.

Vnímám to tak, že dobrovolníci se nad tímhle nepozastavovali právě do té doby, než jsem se zeptal. Je zajímavé, že se o svoji důležitost dobrovolníci příliš nezajímali. Jedna odpověď mi ale v hlavě uvízla.

Daniel: „*hele já nevím, vnímám to tak, že jsme tady takovej jeden stroj, kterej se skládá z ozubenejch koleček, který do sebe zapadají. Když by jeden z nás vypadl, tak ho musí nahradit někdo jiný, ale podle mě je každej tady nahraditelný. Kdyby nás vypadlo víc, byl by to asi problém, a kdybychom tu nebyli, tak by to byl problém taky. Ale nevím, nemyslím si, že by to bez nás nešlo. Asi byste to nějak museli udělat.*“

7. 2. Pohled organizátorů na význam dobrovolníků na mistrovství

Tuhle situaci jsem nastínil na poradě devíti organizátorů včetně mých informátorů. Zjišťoval jsem, jaký mají oni názor na to, že se dobrovolníci nepovažují za příliš důležité a vnímají se spíše jako jedno z koleček ozubeného stroje.

Patrik: „*Hele já se s tím asi ztotožňuju, ale s tím rozdílem, že kdyby tady ti dobrovolníci nebyli, tak nemáme šanci to celý uspořádat.*“

Milan: „*Přesně, bez těch lidí by to nešlo ani náhodou. To by bylo bez šance.*“

Olga: „*Dobrovolníky potřebujeme. Dokonce si myslím, že kdyby jich vypadla třeba pětina, tak už je to velkej problém.*“

Z odpovědí organizátorů a z jejich chování po celou dobu mistrovství bylo patrné, že si uvědomují, že bez dobrovolníků by mistrovství světa jednoduše nebylo. Nebyli bychom schopni uspořádat plnohodnotné mistrovství světa, které by se mohlo honosit titulem největšího hokejbalového mistrovství všech dob.

Dobrovolníci byli pro akci neuvěřitelně důležití. Martin za nimi také často chodil a říkal dobrovolníkům, že jsou srdcem celého šampionátu tak, aby si uvědomovali, že jsou nepostradatelní a dělali svou činnost s ještě větším nasazením. Sám si ale uvědomoval, že dobrovolníci jeho slova příliš nevnímali, a proto se rozhodl zajistit ono poděkování na multimediální kostce.

8. Závěr

Hlavním cílem této práce bylo přiblížit pořádání Mistrovství světa v hokejbale v Pardubicích 2017, které se konalo od 1. června 2017 do 10. června 2017. Práce staví zejména na pohledu dobrovolníků a organizátorů, kteří se museli spojit dohromady v jeden fungující celek tak, aby mohl vzniknout velmi ambiciózní projekt.

Mistrovství světa v Pardubicích bylo největší hokejbalovou akcí všech dob a cesta k jeho pořádání byla dlouhá a složitá. Samotný průběh šampionátu byl plný zajímavých situací, které jsou v práci přiblíženy právě z pohledu dobrovolníků, kteří vytvořili komunitu, která spolupracovala a tvořila jednotný tým plný lidí, kteří mají rádi sport a hokejbal a mezi kterými často docházelo k budování osobních vztahů a k vytváření sympatií a antipatií. Motivace dobrovolníků pro práci na mistrovství byly různorodé a v práci jsou rozděleny na dvě kategorie.

Tato bakalářská práce přináší nový pohled na srovnání motivací. Můžeme zde najít pojetí, ve kterém není příliš důležité, jaké motivace dobrovolníci mají, pokud dělají svou práci svědomitě. Dobrovolníci, kteří nedělají svou práci naplno, jsou kolektivem většinou odmítání a těžko se v něm prosazují. Zároveň se zbavují možnosti o posunutí svých hranic a možností a „okrádají“ se o možnost vlastní seberealizace, která by jim mohla pomoci v budoucím životě.

Dobrovolníci se v průběhu šampionátu příliš nezajímali o svůj význam a důležitost. Více si důležitost dobrovolníků uvědomovali organizátoři, kteří jejich působení vnímali mnohem silněji a důrazněji a snažili se, aby dobrovolníci měli pro svou práci ideální podmínky.

Mistrovství světa bylo veřejností, médií a odborníky vnímáno jako povedené i přes nelehké finanční podmínky, které sužovaly celý jeho průběh.

9. Zdroje

1. Dekker, P., L. Halman (eds.) 2003. *The Values of Volunteering - Cross-Cultural Perspectives*. New York: Kluwer Academic.
2. Frič, P., M. Vávra 2012. *Tři tváře komunitního dobrovolnictví: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus*. Praha: Agnes
3. Hendl, J. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
4. Hendl, J. 2008. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál.
5. Idnes.cz 2016. Pardubice budou pořádat v roce 2017 Mistrovství světa v hokejbale. Dostupné z: https://sport.idnes.cz/hokejbal-ms-2017-pardubice-0w1-/sporty.aspx?c=A150120_083511_sporty_rou [26. 03. 2018]
6. Idnes.cz 2017. Dotace na hokejbalové mistrovství světa má přijít, ale až po šampionátu. Dostupné z: https://pardubice.idnes.cz/poradatelum-chybi-penize-na-sampionat-v-hokejbalu-fv6-/pardubice-zpravy.aspx?c=A170529_2329085_pardubice-zpravy_msv [26. 03. 2018]
7. Loučka, O. 2012. *Právní rámec pro dobrovolnictví ve školských zařízeních*. Brno: MUNI.
8. Pardubice2017.com 2017. *Hlavní stránka*. <http://pardubice2017.com/index.asp> [26. 03. 2018]
9. Petrussek, M. 1990. *Sociologie a literatura*. Praha: Československý spisovatel.
10. Reichel, J. 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada.
11. Samková, L. 2016. *Sociální politika a sociální práce*. Diplomová práce. Hradec Králové: UHK.
12. Sekot, A. 2004. *Sociologie v kostce*. Brno: Paido.

13. Stöckelová, T., Y. Ghosh (eds.) 2013. *Etnografie, improvizace v teorii a terénní praxi*. Praha: Slon.
14. Švaříček, R. 2016. *Metody sběru dat*. Praha: Portál.
15. Šojdrová, M. 2003. *Dobrovolnictví v krizových situacích*. Kroměříž: Projev na konferenci UNESCO.
16. Tošner, J., O. Sozanská 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál.
17. Tošner, J. 2003. Dobrovolnictví a zákon. *Hestia*. Dostupné z: <http://www.hest.cz/cs-CZ/aktualne/dobrovolnictvi-a-zakon>[26. 03. 2018]
18. Tošner, J. 2003. Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace. *Hestia*. Dostupné z: <https://www.hest.cz/cdn/public/000991.doc>[26. 03. 2018]
19. Vitoušová, P. 1998. *Motivace pro práci v neziskovém sektoru*. Praha: Agnes.
20. Wilson, J. 2000. *Volunteering*. Durham, North Carolina: Duke University, Department of Sociology.

10. Přílohy

1. Logo mistrovství světa

2. Diváci na zápasy CZE – SVK (semifinále)

3. Autobus městské hromadné dopravy Pardubice v barvách mistrovství

4. Fotka poutače na mistrovství světa

